Ч. 89 (10.472). Львів, субота 25. квітня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10, II. пов.

Конто почт. щад. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.

Гол. Редактор приймає від 1—2 год. передпол. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл. ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 СОТ.

В „братерських“ обіймах.

Польсько-чеське порозуміння й українська еміграція.

Польсько-чеське порозуміння стало фактом доконаним. Його основою є три умови, підписані 22. им. в будинку Ради міністрів Бенешом і Скшиньским. Підписані умови торкаються і розвязують цілу низку польсько-чеських взаємовідносин. І так ліквідаційна умова нормує положення дрібної польської національної меншости в Чехословаччині, торговельна умова управильнює взаємну виміну продуктів обох країн, а умова арбітражна вирішує полагоду майбутніх спорів між обома республиками. Торговельна умова, доповнена залізнодорожною конвенцією, допускає імпорт чехословацьких промислових виробів, головним чином сільсько господарських і фабричних машин, та вирішує рід і спосіб імпорту польського сирівця й півпродуктів (ропних). Чехословаччина дає — на основі „найбільшого упривілеєния“ — полекшений транзит для польського вугілля до Австрії, Мадярії, Югославії й Італії (при чому деякий контінґент вугілля лишиться в Чехословаччині), а Польща на тих самих умовах дає транзит для витворів чеського промислу до СРСР, головним чином за Україну.

Підписання умов відбулося серед прихильної атмосфери. Польські офіційні чинники виминали всього, що могло би понизити підвисшений ступінь витворених і всіми засобами піддержуваних настроїв. За те значна частина польської преси, зберігаючи формальні признаки гостинности, все таки використала побут мін. Бенеша, щоби вичитати Чехам „pater noster“ за всі дійсні й уроєні „кривди“, а один з польських журналістів „забувся“ до тієї міри, що просто заінтерпелював чехословацького міністра з приводу неприхильного відношення до Польщі д-ра Крамаржа і його групи. Виявляючи незвичайну чуткість і навіть чутливість на найдрібніщі дрожання чеської громадської думки у відношенні до Польщі, випоминаючи й дорікаючи Чехам їхнє недавнє відношення, польська преса „на смерть“ забула про польські підкопи під чехословацьку державу при допомозі ріжних словацьких комітетів в Кракові та їх маніфести.

Та це вже справа нових приятелів. Не вважаємо себе покликаними вносити дісгармонію в радісні настрої двох славянських народів, а краще двох славянських держав. Всеж таки поза офіційними прийомами, радісними „віватами“ є ще одна справа, яка чорною хмарою сповиває наші чола.

Входимо в добу „братерських“ обіймів. Від того, як брати-Славяне, Чехи і Поляки, проявлять тепер свої „братерські“ почування супроти нас, залежатиме уклад відносин у славянстві може в не надто далекій будуччині. Доля була ласкава для Чехів і Поляків. Вони не лише у висліді світової війни виросли з низин рабства на високий щабель повноправних державних націй, але й заокруглили свої держави території чужонаціональними полосами так, щоби в обох державах державні нації творили ледви половину населення. А в склад польської й чехословацької республики входять також великі частини нашої нації, великі дроби великого народу, другого щодо числа в славянстві, який завтра „трусне Кавказ“ і „покотить... гомін волі“. Є це природний розвиток подій, є це залізна льоґіка життя, і це неминучість, над якою предметово, без упереджень і дрібничковости слід застановитися усім, що бажають золотоіснїй день стрінути з чистим сумлінням і чистими руками. Особливо слід над цею неминучістю застановитися нашим західним сусідам Полякам і Чехам. До перших не виставляємо вимог, ані не маємо претенсій, бо не віримо в регенераційну силу польської психіки, в можність основної зміни польської громадської думки. Поляки тягнуть за собою надто великий, важкий, просто апокаліптичний віз специфічної історичної традиції, занадто сильний у них осад минувшини, за сильні апетити і за широкий рот, за глибоко пережерті вони психозою буйної, роскішно лінюхуючої й експльоатуючої шляхетчини, щоби могли зрозуміти духа часу, щоби були в силі вжитися в суть демократичного світогляду. Чехи є наскрізь новітньою демократичною нацією, які менше вживаються в минувшину, а більше глядять перед себе, які розуміють і відчувають заістнування нової доби, хоч іще сповитої мрякою хаосу.

Ці два становища, два світогляди, дві національні психіки є такі окремі й протилежні, що важко доглянути між ними прозябання якогонебудь спільного знаменника. А все таки якісь взаїмні впливи мусять перехрещуватися, загніжджуватися й розростатися. Питання тільки в тому, хто в цих обопільних впливах буде сильнійший. Мін. Бенеш, приймаючи польських журналістів, підносив заінтересування польською літературою й культурою в Чехах та вімагав від Поляків такоїж взаїмности у відношенні до чеських культурних надбань. Не важко передбачити, що апель мін. Бенеша лишиться тільки побожним бажанням. Та у звязку з чесько-польським порозумінням в деяких колах родиться надія, що Бенеш впливатиме на Скшиньского й на польський уряд в напрямі полекшання важкого положення „національних меншостей“ в Польщі, головним чином славянських.

Знаючи польського духа, не важко бути пророком. Не тільки одному Бенешові, але й десятьом Бенешам не вдасться щонебудь зробити в напрямі зміни польської політичної лінії у відношенні до Українців і Білорусинів. Бо там, де головним, основним принціпом є змагання створити при допомозі денаціоналізації польську н а ц і о н а л ь н у державу, там ніякі впливи не можуть мати реального прикорочення. А за те заходить небезпека, що польські впливи найдуть податний ґрунт в Чехословаччині. Небезпека польських руйнуючих впливів змагається з кожним днем.

Ще перед підписанням польсько-чехословацької умови, перед самим Великоднем розійшлася між нашою еміграцією в Чехословаччині вістка про ліквідацію військового табору в Йозефові. В першу чергу територію Чехословаччини мусітимуть покинути ті таборовці, що їх чеська влада вважає „біженцями“, себто поворотці з Італії і втікачі з польського полону. Очевидно, якщо польська влада не пустить їх до краю, розкривається перед нашими емігрантами тернистий шлях бездольного нуждування, хоч і дотеперішнє їхнє життя є безпереривним пасмом страждань. Можна з певністю твердити, що Польща не пустить цих емігрантів до їх батьківщини, а що найменше робитиме їм неподобні трудноші та вимагатиме понижуючих заяв і „експіяцій“. Зрештою, колиб польська влада навіть згодилася на їх поворот, то що жде наших емігрантів в знищеній, голодуючій країні. В таких умовах нашим таборовцям не лишається нічого иншого, як шукати пристановища за Збручем.

В такій самій мірі небезпека загрожує всім иншим емігрантам, що не вспіли здобути чехословацьке горожанство. Вже тепер чеські шовіністи на Прикарпатській Руси кидають кличі, добуті з арсеналу вшехполяків. Вони вимагають проґнання з Прикарпатської Руси всіх галицьких „зайдів“, та розпочаття чехізаційної політики.

Не менша небезпека нагоїть і над українськими високими школами в Чехії (в Празі і Подєбрадах). Правда Український Вільний Університет і Вищий Педагогічний Інститут ім. Драгоманова в Празі та Господарська Академія в Подєбрадах в першу чергу служить культурним потребам української наддніпрянської еміграції, та не виключене, що порозуміння двох славянських „братів“ може знищити ці незвичайно важні культурно-наукові осередки. Що найменше те порозуміння буде підмулювати істнування цих установ.

На найбільшу небезпеку виставлений Вільний Український Університет в Празі через те, що там скупчена значна кількість українських професорів і студентів зі західно-української національної території. Польський уряд вже кілька разів робив заходи через своїх аґентів, щоби зліквідувати цю установу нібн то з метою заснувати такийже університет в Польщі. Досі ворожі затії розбилися об одностайний фронт українського громадянства і невтральність чехословацького уряду. Та від цеї хвилі ледви чи можна буде рахувати на невтральність Чехів. Спільними силами Поляків і Чехів готова зникнути українська культурна установа. Не диво, що тепер знову відживає думка перенести український університет з Праги до Камянця.

Ось такі похмурі думки зроджуються у нас у звязку з польсько-чеським порозумінням. Не хочемо закривати очей на дійсність, щоби знову не розчаруватися, хоч не тратимо надії, що після перших весняних захоплень у Чехів побідить твереза оцінка положення і наростаючих подій.

Москва, Амстердам, Льондон.

Взаємини між червоним і жовтим інтернаціоналом.

Два тижні тому відбувся у Льондоні конґрес представників англійських та радянських професійних союзів. Десятиденні наради англійських прихильників комунізму з радянськими гістьми в Льондоні кидають чимало світла на боротьбу двох течій европейського соціялізму, з яких одна продовжує вірити в еволюцію суспільних організмів, друга бачить єдину розвязку в револючії.

Мета згаданої конференції: поєднати синдикалістичний амстердамський Інтернаціонал з комуністичним московським Інтернаціоналом. Цей останній уже віддавна невдоволений надто компромісовим соціялізмом Амстердамської міжнародньої робітничої організації. Уже в 1920 р. екзекутива комуністичного Інтернаціоналу (Комінтерну) скликала конференцію деяких „трейд-юніонів“ (анґл. професіональних союзів) у цій справі; на ній було 5 Росіян, 4 Італійців і 2 Англійців. Зіновієв зясував тоді становище Комінтерну, вказуючи на шкідливий вплив амстердамських ідей для р е в о л ю ц і й н о г о робітничого руху: цеї т. зв. жовтий амстердамський Інтернаціонал є, на його гадку, надто сильно споріднений з буржуазними тенденціями Ліґи Націй і Антанти. Комінтернові буцім-то залежало на зєдиненні всього европейського робітництва під спільним прапором. Опозиція Амстердаму станула на перепоні цьому. І ось московський Комінтерн добачив можливість покористуватися симпатіями деяких англійських „трейд-юніоністів“ для своєї мети. Кілька місяців тому англійські делегати їздили на конґрес професіональних союзів у Москву і видали окрему брошуру, вихвалюючи відносини під радянською владою.

На зїзді амстердамської екзекутиви в березні ц. р., англійські делегати голосували проти більшости, домагаючись спільної конференції з большевиками для вирівнання робітничого фронту. Це їх домагання впало і вони почали окрему конференцію з большевиками в Льондоні, проголосивши ще раз свою попередню резолюцію. „Спільний робітничий фронт“ — є тим гаслом, під яким ведеться пропаганда. Комінтерн вибрав для своєї пропаганди Льондон тому, що випадко-

во найшов там якнайбільших симпатиків для своїх ідей. Слід пригадати, що така пропаганда принесла у свій час чималий успіх, бодай у виборчій боротьбі. В маю 1924 р. при загальних виборах у Німеччині число комуністів у парляменті зросло з 15 на 62, і хоча в грудні впало на 45, проте воно залишилось досить поважним. У Франції цього самого року вони здобули 29 мандатів замісць 6. Та найбільші надії звязували вони з Англією.

Коли амстердамський Інтернаціонал відповів московському, що може його прийняти до себе, якщо він внесе формальне прохання — Москва замовчала, бо не могла станути на становищі поміркованих резолюцій Амстердаму. Нині все питання в тому: чи управа англійських трейдуніонів потвердить резолюції останньої спільної конференції в Льондоні з представниками комінтерну. Якщо до цього прийшло би, тоді це був би новий здобуток комуністичної дипльоматії, що доповнив би не лише її нинішний, тимчасовий успіх у міжпартійній боротьбі, але і на міжнародній арені. Бо не підлягає сумніву, що висуваючи на зовні так мовити: офіціяльне гасло обєднання усього робітничого руху в одній організації — Москва кермується у першій мірі бажанням розбиття т. зв. II. (Амстердамського) Інтернаціоналу, на якого чолі стоять найбільш небезпечні для комуністів впливові соціялістичні діячі, які силою свого становища у поодиноких державах мають нині великий вплив на міжнародню політику; з розкладом і упадком II Інтернаціоналу вони втратили би моральну підпору, яку мають у цій організації. Таким робом на згадані льондонські переговори слід — при всім сказанім — глядіти в першій мірі як на новий зручний маневр московської радянської закордонної політики.

Республиканськo-демократичне обєднання Мілюкова.

Політична плятформа.

Що таке републиканськo-демократичне обєднання? Це не партія — як запевнюють його члени — а обєднення відломків кількох російських політичних партій на еміграції а вірнійше у Парижі.

„В тому обєднанню — пишуть „Последнія Новости" — діває процес вільної, не звязаної ні з одним із політичних напрямків, думки".

Не зважаючи на такий „вільний" процес ділання політичної думки, обєднання вважало за вказане накреслити для себе політичну плятформу. В перших днях березня лідер названого обєднання Мілюков виголосив на зборах своїх прихильників і однодумців політичне „credo". Як видно з його органу, він підкреслив, що це не його особисте credo а обєднання.

Мілюков безперечно одна з найпомітнійших політичних постатей серед російської еміграції, а до того ще безперечно один з найбільш законсервованих та еластичних інтелектів на еміграції. Він вчений історик не стидається того, що вчора був ще денікінцем і монархістом, а нині республиканцем і федералістом. Не дивно отже, що силі його індівідуальности піддалися многі елементи численних російських політичних угрупувань, які шукали на еміграції якоїсь ідеї, але ідеї нової та великої, яка довела би їх і Росію до давної державної сили, виповненої буцім то наскрізь демократичним і республиканським змістом.

До республиканськo-демократичного обєднання ввійшли цілий давний т. зв. республиканськo-демократичний бльок (демократична група партії народньої свободи і група „Крестьянской Россіи"), а далі праве крило рос. соціялістів-революціонерів, соціялдемократів, група С. Прокоповича, Е. Кускової та ліва група кадетів. Ще в 1922 р. намічено програму обєднання між усіми названими групами. Та само обєднання ввійшло в життя і почало працю щойно перед 9-ти місяцями.

Найважнійшою, бо основною точкою проголошеної М. плятформи обєднання є перша. Вона звучить:

„М е т о ю о б е д н а н н я є д е м о к р а т и ч н о - ф е д е р а т и в н а р е с п у б л и к а з і с и л ь н о ю, п е р е д з а к о н о м і п е р е д н а р о д н и м з а с т у п н и ц т в о м в і д п о в і д а л ь н о ю в л а д о ю".

Мотивує Мілюков цю точку так:

„Стоячи на становищі народовладства, ми з революції мусимо взяти позитивну ідею народнього верховенства. С л о в о м „ф е д е р а ц і я" програма республиканськo-демократичного обєднання вичерпує своє відношення до національного питання. Надзвичайно важко казати тепер щонебудь про конкретні форми її (федерації) здійснювання незалежно від дальших подій, і ми п р о г о л о ш у є м о т і л ь к и п р и н ц і п. При означуванню складу будучої федерації зміниться без сумніву сучасний розподіл частин бувшої Росії між тіснійшим і ширшим кругом, а части федерації о д е р ж а т ь дійсні а не фіктивні права. Наша федерація відріжняється від большевицької тим, що вона чесна і хоче бути тривалою. Вона мусить бути через те і договірною а не може бути насильною".

Наведені цитати з проголошеного Мілюковим політичного маніфесту не то партії не то групи усіх елементів, що входять до обєднання, на жаль не є тою великою ідеєю, якої дошукувалися в ньому його прихильники. Обєднання нічого конкретного про федерацію не каже і не хоче казати, а вдоволяється проголошенням самого „принціпу", який завдяки новим зміненим наслідком непередбачених подій обставинам може і щезнути. Все инше сказане про федерацію це тільки фрази. Народи о д е р ж а т ь(!) у федерації не фіктивні а дійсні права! Від кого? — Певне від Мілюкова? — Ні! від „Учреділки!" Про це вже Мілюков говорив і писав. А що таке „учреділка"? Цеж московська перевага, яка „пожалує" федерацію. Якже з цим погодити дальший висказ Мілюкова про договірну а не насильну федерацію! Якщо її народи о д е р ж а т ь, то значить від когось одержать, а коли хтось дає чи „жалує", то не може бути мови про принціп договорів. Можливо, що Москалі бачать спасенну ідею в самому слові „федерація", в самому проголошенню федеративного принціпу, а все инше для них не має значіння. Коли так, то для кого вони той принціп проголошують? Для неволених сотками літ народів бувшої російської імперії, чи тільки для себе, чи тільки в імя ілюзії? Якщо для себе, то можна їм побажати успіху з того приводу, та нам видається, що те магічне слово „федерація" без ніякого конкретного змісту вони кажуть по адресі всіх народів б. Росії. Вони бажають запрягти їх таким чином до спільних тачок відбудови їхньої давної Росії.

І тут саме криється не тільки велика недостача і великий промах обєднання та його лідера, але і нещирість підходу до тої федерації. Самому слову і самому гомінкому його звукові ніякий народ не піддається. Ми бажали би діл а не слів. Дотеперішні діла обєднання та його лідера доказали нам, що все те нещире, що все те разом суперечне, бо слова не покриваються з вчинками. Неволеним колись народам через те не по дорозі ні з Мілюковим ні з його обєднанням.

Мілюков згадує ще і про т. зв. лімітрофів, себто про ті національні держави, які вибороли собі незалежність та відірвалися від б. Росії. Їх — на думку Мілюкова — не можна приєднувати насильно до федерації, бо тому суперечить демократично-республиканська доктрина. Вони можуть обєднатися тільки добровільно.

Коли лімітрофам обіцяється добровільне рішення по довершеному факті відірвання, то що значить у такому випадку договірний принціп для тих народів, що не створили своїх лімітрофних держав? Льоґіка зрозуміла хіба тільки для Москаля.

В. М.

ПАВЛО ЛИСЯК. 2)

Ненадійна стріча.

(спомин.)

(Продовження.)

Балакаючи Крутій мав дивну звичку прижмурювати очі. Тоді його лице видавалось суворе та грізне. Але тільки тоді. Бо коли лише він важко піднімав повіки назад уверх — з під них нагло виглядала на світ пара темних, трохи витріщених, але невимовно добрих і ніжних очей. Саме ці очі, вічно несупокійні та тривожні, немов очі малої дитини, яку карають або мають карати — так приковували увагу і надавали незугарному лицю таємної привабливости. За ними так і обхоплювало бажання — піти глибше в темінь черепа, подивитися, що там ворушиться на дні мізку, які думки родяться і шибають ним, які пристрасти термосять тілом цеї людини.

На жаль, ця прекрасна голова була встромлена на кадовб і тіло, які були непропорціонально малі, а головне: викривлені. Коло правої лопатки на плечу виставав йому — горб не горб, а щось в роді незначної випуклини. Коли Крутій згодом разом з усіма нами, на приказ: „вставай!" бистро скочив у гору — зовсім ясно було видко, як важка, груба, брилована голова, неначе пригинала до землі решту тіла. Руки довгі, ноги тонкі — Крутій звичайно не знав, що з ними зробити, де їх встромити. Все те зливалося разом в образ чогось нескладного, невріноваженого і навіть заперечуючого себе взаїмно. Самаж суперечність у постаті товариша була немов видимою його трагедією. І справді він був трагічною людиною. Це мені виявилося зараз при першій нашій стрічі.

Товариш Крутій може і зовсім не був би відізвався до мене, колиб не те, що він, як потім казав, бачив мене кілька разів з томиком віршів американського поета Уітмана. Отся невинна лектура в нуднім військовім середовищі навела чомусь Крутія на думку, що в мене якісь таємні зносини з літературою. І він, бідака, сам скритий поет, прийшов до мене шукати поради, а перш усього: на зразок всіх віршуючих молодців, випитати, яка моя думка про його поезії. Та це було вж згодом, згодом... Спочатку ми тільки балакали про самі буденні справи...

Трагедія Крутія містилася у факті, що він жагуче бажав бути поетом, а ним не був. До цього „фаху" йому недоставало двох основних прикмет: глибокої, щирої і невимушеної безпосередности та простоти і легкости форми. Заки кожне його почування пробилося з тьмавої глибини крізь мізкову масу на верх — воно по дорозі, бачиться, минало стільки стацій сумнівів, застережень, критики, іронії і навіть глуму над самим собою, що тут, на божому світі, воно вже було тільки мертворожденою дитиною. Червак самокритики розїдав його віру у власні сили, а без певної дози наївної самовпевности та парубоцького розмаху ще ніхто не став з віршомаза справжнім поетом. Друга недостача — була ще більшим гріхом перед богинею поезії, ніж перша. Коли згодом Крутій мені відчитував свої вірші, замкнувши очі — в гомоні його слів можна було чути неначе арії, грані на кількох інструментах нараз, але без найменшої гармонії, хоч не какофонічно, тільки сильний бренькіт і нічого більше. Це був неоманний знак, що в його віршах бракувало душі. Тому не знати, що з цеї людини згодом булоб вийшло, та чи недостача характеру або й сірінь життя не булиб його притолочили до землі як стільки инших — вириваючи з корінням всякі поетичні замисли. Але не виключена можливість, що великий запал, сильна віра і праця над собою — таки булиб молодого поета навели на шлях успіху. На кожен випадок — у нього дрімали приспані, незбагнуті можливости. А це також щось значить...

Тимчасом лукава доля поглумилась з молодої людини. Як тільки ми вернули зі старшинської школи назад до нашого полку — зараз Крутія всадили до маршевого куріня, який у туж мить відійшов на фронт у Карпати. Там по Крутію і слух загинув. Від поворотовців з фронту, які були разом з товаришем — годі було довідатись, що з ним сталося. Одні казали, що Крутій пішов в полон, инші, що загинув. На цьому — здавалося — наше знайомство і покінчилося. Тимчасом...

Мені довелося зустрітися з ним. І то зустрітися так ненадійно і серед таких дивовижних обставин, що я майже горю від нетерплячки, щоби їх розказати. Ось як воно було...

Якось тому два роки в літі я мусів бути по діловим справам на однім із хребтів Середних Карпат. Чи пак — не я сам, а ціла урядова комісія, якої завданням було обійти і оглянути старезний, величезний, непроглядний бір карпатський — такий, про який звичайно тільки читається в таємних описах природи, але про який рідко хто знає тай серцем чує, що він є тут-же, поруч нас, в наших горах — і... який самому вряди-годи оглядати можна...

Щодня цей бір тепер простягає свої темні, густі, широчезні рамена до мене. І ранком, коли встаю, і за дня, коли сонце, немов ростоплена золота брила сипле пригорщами палючий поиск у лице, і нічю, коли темна глибінь неба, вибита міліярдами жевріючих цвяхів — навіває в душу важкі думки про безмеж і незбагнутість всесвіту... А все на обрію неба, з півдня. Здовж гірського хребта — тягнеться і тягнеться і кінця йому не має — темний бір карпатський, Отрит. А на нім — раз легкі вглиблення і кітловини, то знов — бистрі підйоми вгору, які здалеку, з невисловленою грацією і легкохвилястим ритмом обливає течія щойно ступившого на світ — молодечого Сяну. Він наближується до Отриту недалеко Журавина і Смільника, а прощається з ним аж біля Хревту. Самий-же гірський хребет виглядає так, начеб дальші, поменші хребти зі заду післали його назустріч ще вищому хребтові з переду. Оброслі груди Отриту виставлені прямо до замрілих і снігом вкритих берегів Високого Бескиду — Що далі — Бог святий не провідає. Тамтуди хіба тільки орли пролітають...

(Докінчення буде.)

ОСТАННІ ВІСТИ.

Поворот Бенеша.

23. IV. підписано в президії ради мін. польсько-чеські договори. Безпосередно після того мін. Бенеш відїхав до Праги.

Події в Болгарії.

„Абенд" доносить, що в Болгарії дійсно є повстання. Король Борис справді робив приготування до втечі. Повстання має характер більше селянський чим комуністичний.

З Білгороду доносять, що відбулася там рада югославянських міністрів, на якій обговорювано події в Болгарії. Як зачувати, з приводу підозрінь, кинених в собранію болгарським міністром внутрішніх справ проти югославянського посла в Софії, югославянський уряд зажадав вияснень, а на випадок, якщо вони були би невдоволяючі, югославянський уряд зірве дипльоматичні взаємини з Болгарією.

Провідника хлопської партії Праткіна, який за часів Стамбулійського був шефом поліції в Софії та бувшого міністра війни в кабінеті Стамбулійського, Муравєва, замордовано.

„Юнайтед Прес" доносить: Чічерін, в розмові з кореспондентом заперечив закиди, будьто би між замахом в Болгарії і радянським урядом була яканебудь звязь. Рад. уряд стоїть здалека від цего замаху.

Рільний страйк.

Рільний страйк знову поширюється. В любельськім воєвідстві застрайкували робітники в 17 фільварках.

Евакуація Поруря.

Берлінський „Ді Цайт" містить статтю д-ра Штреземана, що згідно з льондонським договором евакуація Поруря послідує 15. VIII. н. р. Еоїо ще перед упадком заявив, що Франція додержить льон. договір.

Льорд Бальфур в уряді.

Прем. Болдуін запросив льорда Бальфура до уряду на становище канцлера. Льорд Селсбері, що досі займав це становище, має бути насл. Керзона на становищі льорда президента тайної ради.

СРСР. відкликує місію з Праги.

Віденські часописи повідомляють із Праги, що тамошню радянську торг. місію СРСР. відкличе з причини неприхильного становища уряду СРСР. з приводу гостини Бенеша у Варшаві. Шеф місії кинув уже Прагу.

Сенат прийняв конкордат.

23. квітня сенат приступив до дебати над конкордатом. Закон про конкордат принято а також ряд резолюцій. Слід. засідання 29. квітня.

Пенлеве і Бріян ідуть до Льондону.

„Матен" повідомляє, що Пенлеве й Бріян поїдуть до Льондону. Бріян готовий зачати безпосередні переговори з Німеччиною.

ВІДГУКИ ДНЯ

Посвяточні рефлексії.

Свята, свята і по святах. Минулися вони так швидко, як минають усі такі, що позволяють забути про турботи життя.

Минулися...

Знову потягнуться непроглядною юрбою сірі будні, одні подібні до других як... наші партії. Хіба ще декому блисне сонце на хвилину — кожного першого — на те, щоби зараз же в першому тижні знову згаснути на цілий місяць. Ах ці проклятії останні 25 днів у місяці!...

Минулися великодні свята, а до різдвяних так далеко, як до рівноваги буджету приватному українському урядникові. Календар має свої спеціяльні виміри, бо коли наприклад від редакції до дому є так само як від дому до редакції, то не знати, чому від Різдва до Великодня є близше як від Великодня до Різдва. Один світлий математик пояснив мені, що і в просторі є те саме. Наприклад: від редакції до Фукса є близше, як від Фукса до редакції. Так само, на його думку, коротша дорога з дому до кримінату, як з кримінату до дому.

Обидві ці теорії обосновував він на доказах учених: Айнштайна, Кайдана і Бачевского.

Можливо, що його аргументи слушні, але я не мав нагоди переконатися, бо до одного і другого льокалю не було за що вступити.

Та як і справа не малась би, найближчі свята за горами, в 1925. Великдень минув безповоротно.

Правду сказавши, спеціяльно за цим Великоднем нема чого жалувати. Він прийшов на світ під знаком чотирьох їздців Апокаліпси, яких вичислення, не маю часу, підлягає конфіскаті. До того цензура переконана, що кожде Різдво чи Великдень мусить бути речинцем бодай льокального повстання і всі святочні числа українських газет читає багато уважніше.

Я й не уявляю собі, як виглядалаб святочна українська преса без білих плям! Напевно далоб це привід до непотрібних підозрінь на адресу партії чи уряду. Бо: або газета пропагує угоду, або ще більш поширилася і так вже широка свобода преси.

З огляду на те, що ні одно ні друге не відповідає дійсности, кожда українська газета появляється на свята з мальовничою лисиною.

Це виробляє читачам добрий святочний настрій і доказує правдивість приповідки про горіючу шапку.

Галактіон Чінка.

Як переведено шкільний плебісцит?

Виказ громад, які внесли шкільні декляраціі з домаганням української мови навчання:

Повіт Підгайці.

1) Божиків 79 декл. 110 діт. 2) Букавін 73 декл. 92 діт. 3) Боків 95 декл. 176 діт. 4) Богатківці 91 декл. 116 діт. 5) Білотерщина 53 декл. 71 діт. 6) Бишів 41 декл. 54 діт. 7) Бекева 39 декл. 44 діт. 8) Вовошния 73 декл. 96 діт. 9) Волиця 28 декл. 44 діт. 10) Верб в 115 декл. 160 діт. 11) Вишнівчик 46 декл. 60 діт. 12) Віжсе 57 декл. 89 діт. 13) Гнильче 103 декл. 132 діт. 14) Галич 74 декл. 112 діт. 15) Голгоч 146 декл. 193 діт. 16) Горожанна 124 декл. 184 діт. 17) Гайворонка 67 декл. 79 діт. 18) Гиновови 58 декл. 83 діт. 19) Доброводи 27 декл. 42 діт. 20) Заставче із Завалів 47 декл. 54 діт. 21) Затурин 40 декл. 52 діт. 22) Загайці 20 декл. 30 діт. 23) Заружиця 40 декл. 50 діт. 24) Золотники 85 декл. 110 діт. 25) Заставці 58 декл. 76 діт. 26) Завалів 57 декл. 79 діт. 27) Котузів 72 декл. 90 діт. 28) Коржова 49 декл. 55 діт. 29) Литвинів 63 декл. 89 діт. 30) Лиса 49 декл. 71 діт. 31) Мозолівка 95 декл. 116 діт. 32) Маркова 63 декл. 73 діт. 33) Мужилів 126 декл. 163 діт. 34) Михайлівка 27 декл. 37 діт. 35) Носів 56 декл. 75 діт. 36) Новосілка 142 декл. 187 діт. 37) Підгайці місто 57 декл. 93 діт. 38) Товстобаби 61 декл. 66 діт. 39) Теляче 76 декл. 86 діт. 40) Сосів 76 декл. 90 діт. 41) Середнє 37 декл. 50 діт. 42) Старе місто 48 декл. 69 діт. 43) Сільце ад Божиків 41 декл. 53 діт. 44) Семова 46 декл. 58 діт. 45) Сільце ад Підгайці 57 декл. 90 діт. 46) Славятин 62 декл. 79 діт. 47) Рудники 50 декл. 61 діт. 48) Раковець 50 декл. 64 діт. 49) Угринів 44 декл. 65 діт. 50 Швейків 79 декл. 100 діт. 51) Шумляни 143 декл. 191 діт. 52) Шеравів 46 декл. 70 діт. 53) Хатки 34 декл. 44 діт. 54) Юстинівка 41 декл. 53 діт. 55) Яблонівка 59 декл. 72 діт. 55) Іщків 72 декл. 57) Сокольники 28 декл. 58) Рософовітець 36 декл.

На 64 громад повіта 58 громад внесли разом 3646 деклярацій за 5020 дітей.

Зі сіл Іщків, Сокольники і Рософоватець нема відомостей за скільки дітей внесено деклярації.

Не переведено плєбісциту в польських громадах Маловоди, Пановичі і Звєздівка, в німецькій кольонії Бекерсдорф та в мішаній громаді Семиківці, де не можна було назбирати бажаного числа дітей.

Також не внесено деклярацій з громади Соколів, замороченої кацапщиною, в якій дальше продовжує шю шкідли...зу ... народа і церкви роботу о. Тягнибок.

✝

П. І. Чижевський.

У пятницю 17. квітня в однім зо шпиталів Женеви скінчив своє страждення життя старий український громадянин і видатний наддніпрянський діяч Павло Чижевський. До останнього часу він вважався членом правительства У. Н. Р. і на скільки дозволяли його старечі сили та люта хвороба (туберкульоза хребетника), працював на міжнародній арені на користь ідеї самостійної України.

Ще з молодих літ П. Чижевський придбав собі на Україні гучне імя, як палкий український патріот і незвичайно енергійний працьовник Полтавського земства. Обраний в 1906 р. послом у 1-у Державну Думу П. І. Чижевський разом з І. Шрагом, В. Шеметом, А. Вязловим та иншими складає українську парляментарну громаду, яка ставить перед Росіянами українське національне питання в незвичайних для тої пори межах.*) Після розгону Думи відсидівши той місяці у вязниці за славнозвісну Виборгську відозву, П. Чижевський вертає до земської праці і на ширшу політичну арену виступає разом з товаришами вже підчас останньої революції. Він належав до партії с.-ф. і підчас гетьмана був призначений головою торговельної делєгації, висланої до Швайцарії. Павло Чижевський навязав широкі звязки переважно з французькими комерційними колами, а в 1920 р. вступив у склад уряду У. Н. Р. Деякий час потім він перебував у Тарнові та Варшаві, мешкав у Празі та Відні, але нарешті повернув до Женеви, де знов розгорнув раніш розпочату діяльну працю з закордонними торговельними колами. Знаходив він час і для літературної праці, друкуючи свої річеві й цікаві статті та спогади в „Ділі" і „Літературно Науковім Вістнику", а раніш у віденській „Волі" та „Українській Трибуні". „Діло" втратило у Покійнику свого щирого прихильника й одного з найкращих дописувачів-співробітників в останньому часі. Ще дня 2-го грудня м. р. друкувалася у нас під скромним криптонімом „Ц..." Його велика стаття п. н. „Крапля по краплі довбе камінь", у якій Він подавав докладні інформації, яким робом національні меншости можуть упертo доходити своїх прав на терені Ліги Націй, згідно з її статутом.

Серед женевської української кольонії П. Чижевський користувався великою пошаною і весь час був головою Женевського українського клюбу.

В особі П. І. Ч-го з української арени зійшов один з найвидатніших представників нашої старої національної гвардії. В страшних умовах царської Росії підготовляли вони крок за кроком шлях визволення батьківщини, і революція не усунула їх з передового фронту. Навпаки, вони ще з більшим запалом продовжували свою працю в нових умовах, подаючи приклад витривалости та відданости національному ідеалові.

Память про таких людей, як Ілля Шраг та Павло Чижевський, не повинна загинути в потомстві!

О. С.

*) Портрет П. І. Чижевського дано на стор. 62 кн. Вол. Дорошенка „Українство в Росії".

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Попереднє число „Діла" сконфіскувала прокуратура за два речення і закінчення статті п. з. „Польща і Чехословаччина", за першу точку резолюцій, принятих на вічи Українців міста Львова в справі голоду і за другу половину другої точки тихже резолюцій.

— **Друкарський чортик.** В останній новинці з попереднього числа п. н. „Пропаганда полігамії в Европі" закралася немила похибка. В передостанньому реченню, що звучить: „Ідея полігамії" стає отже легальною навіть в Европі" замісць слова „легальною" має бути „актуальною". Перепутанням тих слів основно змінено тенденцію новинки, так, що читачі могли підозрівати, будім-то й ми є за пропагандою полігамії, до чого справді дійшли вже деякі французькі патріоти перелякані щорічним зменшенням французького населення, але не дійшли ще ми...

— **Ucrainica.** В органі міністерства закорд. справ Ч. С. Р. „Прагер Прессе" з 22. ц. м. находимо у рубриці „Slavische Rundschau" відділ „Ukraine". Подано там одну ілюстрацію: історичну печатку запорожських козаків, і дві довші замітки про Всеукраїнську Академію Наук і про українські музеї й старовину у Києві і Чернигові.

— **Поліційні шикани населення.** З усіх сторін доходять масові скарги мирних селян на небувалі досі адміністраційні кари за всяку найменшу дрібницю, за яку чіпається місцевий поліціянт. Сьогодні знову зявилася у нашій редакції бідна селянка Оришка Бойко з с. Козлової пов. Камінка, яку присудили на 4 зл. кари за те, що при дорозі біля її хати, поруйнованої війною, лежали дві колоди. Коли вона не мала чим заплатити, так у Великий четвер нічю витягли її жандарми з хати і пішки гнали близько 5 миль до Золочева, де просиділа в арешті до пол. вертаючи Великодньої неділі. Додому вертала о жебранім хлібі, а тепер раз поваг... добираються до неї за будь що. Так діється нині скрізь по селах і не диво, що озлоблення населення доходить до краю.

— **Льогіка вшехпольського моралиста.** Народню учительку Катерину Романів перенесли, згідно з постулятом польської державної раціі зі Східної до Західної Галичини, ну й, очевидно, і там не позбавили тихої ловкої опіки, якої вимагала її українська метрика. Недавно арештували її під замітом, що вона „має намір" перейти нелегально чеську границю, очевидно: „в політичній цілі" (а вчителює вона недалеко границі, у кольбушівському повіті) і рішили відставити до Ряшева. Здавалось би, що арештантів транспортується скрізь усюди на цьому світі на державний кошт, але „u nas inaczej". Від учительки зажадали поліціянти, щоби вона на власний рахунок винайняла фіру для перевезення її до арешту! Річ ясна, що арештована обурилася на таку дику претенсію, за що знову жандарми гнали її 30 км. пішки від місця арештування до стації Кольбушової, де вкінці були ласкаві покористуватись залізницею. Дорогою учителька К. Р. була примушена ночувати на одному постерунку в одній кімнаті з з конвоюючими її жандармами. Замісць обуритись на поліцейські порядки й на поведінку зі штучно фабрикованими політичними вазнями, „Слово польське" (хтож би инший!) згіршене упадком моралі у вазнанні учительки: хоча, мовляв, мала при собі гроші, не хотіла найняти фіри тільки допустила до того, що мусіла ночувати в одній кімнаті з жандармами! Для „Сл. П." висновок такий: „гонор" польського вчительства вимагає того, щоби шиканов..ну українську вчительку, що проявила такий нечуваний „брак амбіції", — прогнати геть з посади!

— **Пашпортові містерії.** Нема дня, щоби часописи не приносили нових роз'яснень, доповнень та спростувань до останніх пашпортових розпорядків. Нині займаються новим клопотом: що мають робити студенти, які приїзджають на свята з чужих університетів. Міністерство освіти признає, що вони повинні мати знижки, а міністерство скарбу протестує. Врешті рішають, що студенти мають вносити прохання до міністерства освіти з нотаріяльними відписами університетських посвідок. За те письменники та публіцисти мають більше щастя. Міністерство внутр. справ у порозумінні з мін. скарбу доручило воєводам полагоджувати прихильно знижкові прохання письменників та публіцистів, якщо вони долучать „посвідку пресового виділу президії ради міністрів, що їдуть за кордон у професіональній справі". Чи треба воєводі аж доручувати полагодження прохань, на яких буде долучена посвідка інстанції ради міністрів?! — Врешті потішають нас усіх спрагнених чужини, що оплату 250 зол. за пашпорт знижать у липні!

— **Скасовані залізничі стації і нові.** З 1-им квітня скасовано залізничий шлях Устелуг-Шпиколоси на лінії Угнів, а тим самим стації Устелуг-Вузький, Городлосами стації Устелуг-Вузький. Городло, Черняєка, Гребенне Вузьке. На шляху Сокаль-Володимир відчинено нову зупинку Теляж (Цельонж?!).

— **Дивний буджет.** Буджетовий референт варшавського сойму повідомляє всіх, що державний буджет за минулий рік виказує незвичайно малий дефіцит 1 міліон золотих і що громадяне польської держави є упривілейовані у порівнанні з иншими, тому, що на кожного припадає лише 1 зол. 90 с. річного довгу, а у Франції — 110 зл. на особу, напр. у Чехословаччині — 23 зл. Якже пояснити те, що громадяне Чехословаччини та Франції живуть у такім добробуті і користуються всіма здобутками культурних країн?

— **Українська кобзарська капела** п. В. Ємця дала знову в Чехословаччині, в м. Піску, концерт, який стрінувся з дуже прихильною оцінкою з боку чеської преси.

— **Новий секретар КП(б)У.** На останньому засіданню пленуму центрального комітету Комуністичної партії большевиків України (КП(б)У) уступлено з стано-

…нища головного секретаря тої партії Квірінг. На його місце вибрано секретарем Кагановича. Каганович з професії робітник. Членом партії був від 1911 року. Відіграв велику ролю в партії в часі української революції. Потім організував большевицьку партію в Туркестані. Перед з'їздом був одним зі секретарів російської компартії.

— **Відрава до школи.** Німецькі часописи подають цікавий приклад відрази до науки одного гімназиста, що на протязі трьох років точно виїзджав з містечка в околиці Констанци до школи в місті — і „ходив поза школу". Точно вертався до хати, приносив родичам курсові свідоцтва, які сам фабрикував і вмів тайну свого лінивства зберігти аж до матури, яку також здав за власним підписом. Здається, що щойно тоді, коли не мав школи, до якої міг би іздити — правда вийшла на верх.

— **Свобода** ч. 17 містить: Селянство і наша інтелігенція. — Польська школа. — В справі податкових надужить. — Молдують за податки. — Звідомлення Голодового Комітету. — Чудотворний, оповідання. — Китайський бандитизм. — По широкім світі. — Новинки. — Нові книжки і видання. — Наша розмова. Дяки на збори. — Народня Лічниця. — Смішне. — Дописи з краю.

З українського життя на чужині.

Шевченківське Свято у Загребі. — Реферати на українські теми.

З хорватської столиці отримуємо такого листа:

Світлою сторінкою в життю нашої еміграції являється факт одобрення статуту „Українського Товариства Просвіти", на яке нам довелося чекати більше двох років. Бувало до того всілякo і з боку властей і з боку наших земляків, та тепер воно змінилось. Тому, що наше матеріяльне положення незавидне, заходами членів виділу тогож товариства уладжено збірку між прихильниками Хорватами і ми могли дати дня 5. IV. ц. р. „Святочний Ранок" з нагоди 64. річниці смерти Т. Шевченка. І хоча не було при тій нагоді великої реклями, хоча не було довolі ані власних сил ані концертового матеріялу до уладження Свята, — загребська українська громада може похвалитися гарним моральним успіхом. З повним розумінням відспіваний „Заповіт" та без кінцевих фраз виголошений пролог п. Василя Войтанівського, витяги з опери „Запорожець за Дунаєм" та „Ще не вмерла Україна", — гарно удекорована п. В. Лавровом сцена з українським краєвидом, а над нею портрет Великого Сина України замаєний зеленими вінцями і жовто-блакитними лентами і по береги виповнена публикою саля (більш 400 людей), — все це дало нам змогу на мент забути, що ми на чужині. Концертові точки виводив бездоганно хор „Бранімір" у супроводі оркестри, зложеної з членів „Хорв. Музичного Інституту" під умілим проводом п. Вілька Петровіча, який вповні заволодів музичним матеріялом, сам інструментував фортепянові витяги для оркестри та з великою самопосвятою віддався на услуги нашої справи. Колиж зважимо і те, що (як довідуємося) хор, оркестра і діріґент зробили все без найменшого гонорару, то наша велика вдячність мусить протягнутися і на них, як і на всіх наших любих гостинних господарів Хорватів.

— З нагоди відкриття всеславянської читальні, п. Войтанівський виголосив з рамени „Українського Тов-а Просвіти" в „Славянськім Обєднанню" реферат на тему: „Сучасний український культурно-національний рух". На вечірці 7. ц. м. п. Грицько Шевчик виголосив реферат про „Воскресні звичаї українського народу". Подібні реферати читали Болгарин, Чех і Росіянин, тільки польського референта не було.

В. М—н.

Дописи.

Берестє. *(Відвідини Туґута).* Дня 17. квітня п. р. віцепрем'єр Туґут приймав в кабінеті поліського воєводи делегації від ріжних організацій. Між иншими була в нього делегація від українського Товариства „Просвіта" в складі голови „Просвіти" адв. Вол. Криницького і Н. Гуцарука. Делегація вручила мін. Туґутові меморіял такого змісту:

Українське Товариство „Просвіта" в Берестї розпочало свою діяльність в квітні 1923 р. Обіймає воно своєю діяльністю ціле поліське воєвідство. На підставі 2-літнього досвіду Тов. „Просвіта" стверджує, що не зважаючи на економічну руїну краю, селянство Полісся живо цікавиться освітньою справою, шукає книги і з власної ініціятиви створює вогнища культурної праці і відпочинку: бібліотеки, читальні, драматичні гуртки і т. п. Тов. „Просвіта" вважає своїм обовязком надати організований характер цьому національно-культурному рухові, легалізувати його формально і дати йому відповідний напрямок.

На жаль, ця діяльність „Просвіти" зустрічає труднощі і перешкоди з боку віжних місцевих влад, а подекуди і центральної. Першою і головною перешкодою того роду є невиразний погляд центральної влади на національну приналежність місцевого населення і незрозуміла тенденція останньої урядової статистики. Ігноруючи фактичний стан річей і бажання населення, органи влади, які кермували статистикою, зарахували населення повітів берестейського, кобринського, пинського, дрогичинського, столинського і частини повітів пружанського, косівського і лунинецького—людність по своїм складу однородно українську — до народности білоруської, або, не признаючи за населенням жадної національної приналежности, назвали його „тутейшим", „поліщуками" і т. п. Таким робом влада легалізує і навіть фаворизує в деяких випадках обяви найнижчого культурного ступня одиниць, які вживають цих назв і одночасно поборює домагання населення ствердити їх правдиве українське імя. Практика цього роду в місцевому населенню створила погляд, що цілий національний український рух вважається владою напівнелегальним, ледве толерованим і непожаданим. А населення Полісся нераз in corpore виразно заманіфестувало і ствердило свою національну приналежність. У виборах до сойму і сенату населення вибрало українських послів. Тепер при впровадженні закону про шкільництво, не зважаючи на ріжнородні перешкоди з боку влади, без жадної агітації і допомоги, населення масово складає декларації з жаданням української школи. Нарешті факт істнування і жива діяльність Тов. „Просвіта" з сільським населенням в культурно-освітній сфері, численні докази чого є в актах Товариства, при цілковитій відсутности на селі обявів культурно-національного білоруського життя, або якої иншої народности, як ріжнож українська мова, якою говорить місцеве населення, свідчать про приналежність його до українського народу. Примовчування в теперішній час безпідставних, не відповідаючих дійсности даних урядової статистики звеле на нівець права населення на власну українську школу і викличе цілком зрозуміле невдоволення. Тов. „Просвіта" вважає, що скоригування основної помилки урядової статистики є невідкличною і пекучою потребою населення Полісся. Можна цього досягнути в шкільництві коли взяти на увагу представлені жадання, які дають яскравий доказ нашої національної приналежности та ігнорації урядової статистики".

В розмові з делегацією міністр Туґут сказав, що перед тим була у нього російська делегація (Русское благотворит. общество), яка домагалася для місцевого населення російської мови, отже Українцям ще з ними треба вести боротьбу за школу. Що до головного питання, порушеного в меморіялі — виправлення статистики — Туґут нічого не сказав.

Берестянин.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

Додатковий виказ

коляди на „Рідну Школу" за 1925 р.

Після оголошення коляди надійшли до Головної Управи до дня 14. квітня слідуючі доповнення та спростування:

1. Бережани: Олесин 12 зол. до Гол. Управи УПТ.
2. Бібрка: Підсоснів 15 зол. до Г. У.
3. Богородчани: Богородчани 121·75 зол. до Г. У.
4. Борщів: Турильче 19·20, остало в Кружку УПТ. в Борщеві.
5. Броди: Броди 335·14, Підкамінь 10, Черниця 19·40 все до Г. У.
6. Бучач: Бучач 11·15 до Г. У.
7. Долина: Лідуховичі малі 7, остало в Кружку УПТ. в Долині.
8. Зборів: Озірна 72 до Г. У.
9. Коломия: Добровідка 10 до Г. У., які були оголошені у виказі звичайних жертв за лютий ц. р. Гвоздець малий 18·29, Годи 30, Корнич 21·32, Кулачківці 10, Підгайчики 10, Ракітчик 30, Товмачик 20. Разом 149·61 до Г. У.
10. Копичинці: Гадинківці 49 — остало в Кружку УПТ. в Копичинцях.
11. Львів-місто: 10 зол. до Г. У., Львів-повіт: Гамбачі 10, Черкаси 18 до Г. У., які були оголошені у виказі звичайних жертв за січень ц. р.
12. Любачів: Подемщина 50·20 до Г. У.
13. Надвірна: Делятин 11·20 до Г. У.
14. Перемишляни: Бачів 24·30, Білка 12·15 Болотня 41, Борщів 28·02, Брюховичі 14·70, Вижняни 52·61, Волків-Бликуни 42·65, Добряничі 20·50, Дусанів 35, Кимир 15, Коросно 51·45, Костенів 12·35, Лагодів 23·20, Перемишляни 163·70, Погорільці 19·76, Подусів 42·30, Унів 28·50, Чупериосів 18·70. Разом заколядовано 645·39, з того до Г. У. 264·94, остало в Кружку в Перемишлянах 380·45.
15. Печеніжин: Ключів великий 5 до Г. У.
16. Підгайці: Голендри 5 до Кружка в Підгайцях, Славятин і Шумляни 20 до Г. У. У виказі коляди за 1925 р. видруковано: „З того до Г. У. 500·42, остало в Кружку УПТ. в Підгайцях 244·05". має бути „з того до Г. У. 744·47".
17. Скалат: оголошено: „Гримайлів 22·60", має бути „Бубнки 15, Гримайлів 92·60, Бірки малі 5, Вікно 30, Сорoко 87".
18. Стрий: Славсько 44 до Г. У.
19. Снятин: Белелуя 14·10, Видинів 51·05, Завале 21·35 Залубрівці 42, Карлів 19·74, Микулинці 12·55, Попельники 19·14, Потічок 5·20, Снятин 198·30 Стецева 5·06, Тулуква 52·50, Устя 31, Коляда по ріжних селах 136·40. Разом заколядовано 608·38, які остали в Кружку УПТ в Снятині.
20. Тернопіль: Красівка 16·50 до Г. У.
21. Товмач: Тисьменица 120·26 до Г. У.
22. Яворів: При нагоді справляємо друкарську похибку з попереднього виказу коляди на Р. Ш. в повіті Яворів, де громада Яків старий замісць 2·38 зол. зложила 25·38 зол.
23. Инші повіти: Більцарева ad Грибів 10 зол. до Г. У., які були оголошені у виказі звичайних жертв за лютий.

Додатково вплинуло до Каси Головної Управи УПТ. 1.298·15 зол. а на місцеві потреби Кружків УПТ. остало 1.064·03 зол.

Всім ВП. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа Українського Педагогічного Товариства, Львів, Ринок 10. II. пов.

ОПОВІСТКИ.

Подяка. Отсим складаю прилюдну подяку ВП. Панам д-ру Степану Шухевичеві і д-ру А. Малецькому за пороблені заходи, які увінчалися увільненням мене з тюрми. — **Іван Паньків.** 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Подяка.

Ізза неможливости особисто подякувати всім, що взяли участь в похоронї, та тим, що віддали останню прислугу бл. п. Евгену Костецькому, почуваємося до обовязку цею дорогою зложити всім найщирішу подяку. Передовсім дякуємо Впр. оо. Іванові Туркевичеві, М. Ловчиї, і Райтаровському, Вп. п-ву Турчиновичам та Вп. урядникам дирекції залізн. та зал. стації Підзамче, Вп. п. підурядникам і персоналові, Вп. п. Сидоракові за зорганізування хору а Вп. п. Купчинському за провід хору, Вп. членам хору, близшій і дальшій рідні та всім знайомим. 1847

Марія Костецька з донькою.

Ширіть наш часопис!!

За редакцію відповідає О. Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.